ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ Δ΄ ΤΑΞΗΣ
ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΕΝΙΑΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΤΕΤΑΡΤΗ 2 ΙΟΥΝΙΟΥ 2004
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ:
ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Α. ΣΩ: Δικό μας λοιπόν έργο, είπα εγώ, των ιδρυτών της πόλης, (είναι)να αναγκάσουμε τις εξαιρετικές φύσεις να φτάσουν στο μάθημα που αναγνωρίσαμε πριν ότι είναι το ανώτερο, δηλαδή να δουν το αγαθό και να ανεβούν εκείνη την ανηφορική οδό, και, αφού ανεβούν, και δουν αρκετά (το αγαθό),να μην τους επιτρέψουμε να κάνουν αυτό που τώρα επιτρέπεται.
ΓΛΑΥΚ: Ποιο δηλαδή;
ΣΩ: Το να μένουν συνεχώς στον ίδιο τόπο, είπα εγώ, και να μη θέλουν να κατέβουν πάλι κοντά σε εκείνους τους δεσμώτες ούτε να συμμετέχουν μαζί με εκείνους και στους κόπους και στις τιμές, είτε είναι ταπεινότερες
είτε σπουδαιότερες.
ΓΛΑΥΚ: Μα θα αδικήσουμε αυτούς, είπε, και θα τους κάνουμε να ζουν χειρότερα, ενώ έχουν τη δυνατότητα να ζουν καλύτερα;

Β.1. Με τη φράση αυτή ο Πλάτωνας με το στόμα του Σωκράτη αναφέρεται στους φιλοσόφους της εποχής του, τους οποίους ωστόσο θεωρεί ακατάλληλους για τη διακυβέρνηση της Πολιτείας. Ο λόγος αυτής της αδυναμίας έγκειται στο ότι είναι απορροφημένοι στις πνευματικές τους αναζητήσεις και γι' αυτό δείχνουν απροθυμία για πολιτική δράση. Η πολιτική δράση δεν εμπίπτει στα ενδιαφέροντά τους, αδιαφορούν για την εξουσία, για τις τιμές, για το σεβασμό και την αγάπη των συμπολιτών τους. Προτιμούν να ζουν στη μακαριότητά τους και να απολαμβάνουν την ευδαιμονία που τους προσφέρει η ενόραση του αγαθού, αδιάφοροι για τους άλλους. Δειλιάζουν μπροστά στις ευθύνες του έργου της διακυβέρνησης, μπροστά στις δυσκολίες. Τρομάζουν μπροστά στη μανία του πλήθους, στο πέλαγος της ανομίας. Δεν έχουν διάθεση, επιθυμία για προσφορά στην πόλη.
Η διαπίστωση αυτή οδηγεί το Σωκράτη σ' αυτό που κατεξοχήν θέλει να τονίσει, δηλαδή το χρέος των «**οἰκιστῶν**», των θεμελιωτών αυτής πολιτείας (που είναι ο Σωκράτης και οι συνομιλητές του [Γλαύκων, Αδείμαντος, Κέφαλος, Θρασύμαχος, Πολέμαρχος και Κλειτοφών]). Χρέος τους λοιπόν είναι να εξαναγκάσουν τις «προικισμένες φύσεις» (**βελτίστας φύσεις**) να οδηγηθούν προς το «**μέγιστον μάθημα**», δηλαδή στη θέαση και στην ιδέα του Αγαθού και, τελικά, στην τελείωσή τους. Όταν λοιπόν οι «**πεπαιδευμένοι**», οι φιλόσοφοι, ανυψωθούν πνευματικά και ανεβούν τον ανηφορικό δρόμο που τους οδηγεί έξω από το σπήλαιο, τότε, επειδή θα θέλουν να παραμείνουν εκεί για πάντα, δεν πρέπει αυτό να τους επιτραπεί, αλλά να υποχρεωθούν να κατέβουν στο σπήλαιο κοντά στους δεσμώτες, να ασχοληθούν με τα πρακτικά προβλήματα μετέχοντας στους κόπους και τις τιμές, και να γίνουν άρχοντες της πολιτείας.

Β.2. Η αλληγορία είναι ένας εκφραστικός τρόπος με τον οποίο ο συγγραφέας άλλα λέει και άλλα εννοεί. Πρόκειται συνεπώς για συνεχή μεταφορά ή παρομοίωση. Η αλληγορία του σπηλαίου αναφέρεται στην επίδραση που ασκεί η παιδεία στην ανθρώπινη φύση, στην υποχρέωση που έχει ο ορθώς πεπαιδευμένος , δηλαδή ο φιλόσοφος , να φωτίσει τους συνανθρώπους του, αλλά και γενικότερα στην αντίθεση ανάμεσα στον κόσμο που συλλαμβάνουμε με τις αισθήσεις μας και στον κόσμο της νόησης.

Μέσα σε αυτό το πλαίσιο της αλληγορίας λοιπόν ,χρησιμοποιούνται συμβολισμοί όπως οι λέξεις «ἀναβῆναι», «καταβαίνειν» και «δεσμώτας». Αποσυμβολίζοντας λοιπόν το περιεχόμενο τους αντιλαμβανόμαστε πως η ανάβαση στην οποία αναφέρεται ο Πλάτωνας είναι η δύσκολη και σταδιακή μετάβαση από την άγνοια στη γνώση. Η προικισμένη φύση, αφού ελευθερωθεί από τα δεσμά της, ακολουθεί την ανοδική πορεία που οδηγεί έξω από το σπήλαιο, στην θέαση του Αγαθού- δηλαδή στην κατάκτηση της γνώσης.

Μόλις γίνει κάτοχος της γνώσης όμως ο πεπαιδευμένος πια άνθρωπος θα πρέπει να ξανακατέβει στον κόσμο των αισθήσεων- με κίνδυνο για τον ίδιο- προκειμένου να απελευθερώσει και τους υπόλοιπους δεσμώτες, δηλαδή τους απαίδευτους ανθρώπους που είναι εγκλωβισμένοι στο σπήλαιο. Η κατάβαση είναι σημαντική καθώς συνεπάγεται την προσέγγιση των υπολοίπων κατοίκων της Πολιτείας και την άμεση επαφή με αυτούς, τις συνήθειες τους και τις πρακτικές τους. Έτσι, και οι υπόλοιποι πολίτες ωφελούνται καθώς σπάνε τα δεσμά της άγνοιας, αλά και οι φιλόσοφοι παύουν να είναι αποστασιοποιημένοι και αποκτούν πρακτική εμπειρία, που θα τους βοηθήσει στην ενασχόλησης τους με την διοίκηση της πόλης.

Β.3. Βλ. σχολικό βιβλίο σελ. 100 : « Εφόσον λοιπόν….του αρμόζει»

Β.4.
ἀνάγκη: εξαναγκασμός, πειθαναγκασμός
παιδεία: παιδότοπος, παιδίατρος
βίῳ: βιολογικός, έμβιος
πράττειν: έμπρακτος, διάπραξη
τιμῶν: τιμοκρατία, έντιμος

ΑΓΝΩΣΤΟ ΕΣΠΕΡΙΝΑ 2004 (Αισχίνου, Περί παραπρεσβείας &145)

Γ1.
Γνωρίζετε πολύ καλά, Αθηναίοι, ότι πάρα πολύ διαφέρει η φήμη από τη συκοφαντία. Γιατί η φήμη δε σχετίζεται με τη διαβολή, η διαβολή όμως είναι αδελφική (συγγενής) με τη συκοφαντία. Θα καθορίσω καθένα από αυτά με σαφήνεια. Φήμη είναι, όταν το πλήθος των πολιτών με τη θέλησή του, χωρίς καμία αιτία (αφορμή) λέει (παρουσιάζει) κάτι ως μια πράξη που έχει συντελεστεί. Συκοφαντία είναι, όταν ένας άνδρας στους πολλούς, αφού βάλει στο μυαλό του μία κατηγορία, σε όλες τις συνελεύσεις του δήμου μπροστά στους βουλευτές συκοφαντεί κάποιον. Και για τη φήμη με δημοσία δαπάνη θυσιάζουμε στο θεό, καταγγέλουμε όμως δημόσια τους συκοφάντες ως κακούργους. Μη λοιπόν συμπεραίνεις τα καλύτερα το ίδιο με τους πολύ κακούς.

Γ2.
δαιφέρει → διαφέροιεν
διαβολῇ → διαβολαῖς
προφάσεως → πρόφασιν
γεγενωμένην → ἐγεγένηντο
πρᾶξιν → πράξεσι(ν)
εἷς → ἑνί
ἐμβαλών → ἐνέβαλες
ἁπάσαις → ἁπασῶν
ποιούμεθα → ἐποιεῖσθε
σύναγε → συναγάγῃς

Γ3.
α.
ὅτι … συκοφαντία: ονοματική ειδική πρόταση ως αντικείμενο στο εὖ ἴστε
ὅταν … πρᾶξιν: επιρρ. χρονικοϋποθετική πρόταση (αόρ. επαν. στο παρόν-μέλλον)
ὅταν … τινά: επιρρ. χρονικοϋποθετική πρόταση (αόρ. επαν. στο παρόν-μέλλον)

β.
εὖ: επιρρ. πρσοδ. τρόπου στο ρήμα «ἴστε»
διαβολῇ: αντικείμενο στο ρήμα «κοινωνεῖ»
ἀδελφόν: κατηγορούμενο στο υποκείμενο «διαβολή» μέσω του συνδετικού ρήματος «ἐστίν»
ἁπάσαις: ομοιόπτωτος ονοματικός κατηγορηματικός προσδιορισμός στο «ἐκκλησίαις»